

Groen & Doen

HOOGVEEEN

Omzetten broeihopen

Zaterdag 10 maart. Vanwege de vorst is het omzetten van broeihopen van ringslangen op 3 maart afgelast. De activiteit vindt morgen plaats van 9.00 tot 12.00 uur. Voor jeugd van de bovenbouw in samenwerking met Ravon. Aanmelden verplicht. Contact: Grietje Loof, Hoogeveenivn@gmail.com. Locatie: Oude Kene, P Kinholtsweg.

Het Drentse Landschap

GIETERVEEN

Lezing Egbert Meyers

Zondag 18 maart om 14.00 uur. Onder de titel 'Flint, zwerper uit de oertijd' geeft Egbert Meyers een lezing over de opvallend onopvallende aanwezigheid van zwerfkeien in het leven van de Drent. Tegen geringe kosten is iedereen welkom. Locatie: Het Kleine Kerkje, Boek 2, Gieterveen.

RUINEN

Wandelen met boswachter

Elke zondagmiddag gaat een boswachter op stap met wandelaars. De gids vertelt over de natuurontwikkeling in het gebied en natuurlijk komen de seizoenen aan bod, met de planten en dieren die daar bij horen. Kinderen tot 12 jaar mogen gratis mee. Informatie via: www.natuurmonumenten.nl/bcdwingelderveld

DROUWEN

Seizoenswandeling

Kom naar Buitencentrum Boomkroonpad voor een fijne wandeling met het hele gezin over de Hondsrug. Kosten € 5, voor kinderen t/m 12 jaar € 2,50. Niet geschikt voor mindervaliden en kinderwagens. Aanmelden: 0592-377305. Start: Steenhopenweg 4.

Drentse bodem is kwetsbaar

▶ Kleinste docering gif veroorzaakt al schade

Hero Moorlag

Women Engage for a Common Future (WECF) is een netwerk van 150 maatschappelijke organisaties in 50 landen.

Het motto van de organisatie is: Vrouwen, de Motor van Verandering. De WECF bestaat 25 jaar en streeft wereldwijd duurzaamheidsdoelen na. Op het 'Symposium bestrijdingsmiddelen in het milieu' in het Provinciehuis in Assen, georganiseerd door Natuur en Milieufederatie Drenthe, presenteerde directeur Sascha Gabizon het onderzoek dat de WECF in Drentse wateren heeft laten uitvoeren. Het zorgvuldig samengestelde rapport 'Feiten over bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater in Drenthe' deed de 180 genodigden de schrik om het hart slaan. Het gaat om zegge en schrijve 236 verschillende stoffen, meest gechlorideerde koolwaterstoffen, die worden toegepast als herbicide (onkruidbestrijder), fungicide (schimmelbestrijder) en insecticide (insectenbestrijder). Deze stoffen zijn merendeels synthetisch, dat wil zeggen dat er niets natuurlijks aan is. Ze worden langs chemische weg geproduceerd door ondermeer Bayer en Monsanto. De meeste van deze stoffen blijken niet afbreekbaar.

De lelieteelt in Drenthe werd tijdens het symposium voortdurend genoemd. Het is onvoorstelbaar zoveel gif in deze teelt wordt toegepast. Voordat de bollen de grond ingaan, worden ze in gif gedompeld. Alle bodemleven gaat kapot. Tijdens de groei bespuit men de planten opnieuw. Zaden van maïs en enkele graansoorten krijgen een coating van imidacloprid, het

Is vis uit het Oude Diep, hier bij Hoogeveen, gifvrij?

Hero Moorlag ©

sterkste gif dat ooit is gemaakt. Imidacloprid behoort tot de groep bestrijdingsmiddelen die bekend staan onder de algemene naam neonicotinoiden. Deze gifsoorten zijn niet afbreekbaar en spoelen uit in sloten, kanalen en beken. Riksta Zwart van Waterbedrijf Groningen maakt zich daarover ernstig zorgen. Dit waterbedrijf haalt drinkwater uit de Drentse Aa bij De Punt. Zwart: 'Grondwater kent geen grenzen. Uiteindelijk komen residuen van gif in het oppervlaktewater.' Het gaat vooral om de niet afbreekbare bestrijdingsmiddelen. Ze blijven toxisch, ook bij een concentratie van tienden van milligrammen. Er is geen zuiveringsinstallatie die neonicotinoiden uit het water kan halen. Landbouwkundig adviseur Jelmer Buijs: 'Het duurzaam effect van deze gifsoorten is oorzaak dat we ze in allerlei producten terugvinden.' Riksta Zwart vulde deze mening aan: 'De verregaande verontreiniging door gifsoorten heeft een

lange doorlooptijd.' Toxicoloog Martin van der Berg: 'Gevoeligheid voor gif hangt af van de levensfase. Gif kan van invloed zijn op de hersenfunctie in de vroege levensfase en veroorzaakt IQ-verlies.' Alarmerende meningen!

Margriet Samwel-Mantingh van de WECF besprak het verontrustende rapport. Ze wees vooral op de kwetsbaarheid van de Drentse zandbodem. In de provincie wordt jaarlijks 5772 ton aan bestrijdingsmiddelen toegepast. Zelfs in Drentse beken vonden de onderzoekers de sterke gifsoorten imidacloprid en andere neonicotinoiden, glyfocaat (round-up), fipronil en MCPA. Samwel: 'De effecten van een mix van deze gifsoorten zijn onbekend. Dat is nog niet onderzocht.' Met andere woorden, het is volslagen onbekend of gifsoorten met elkaar reageren tot nieuwe gifsoorten. Het rapport van WECF pleit voor een sterke reductie van tenminste honderd soorten bestrijdingsmid-

delen en het bevorderen van biologische land- en tuinbouw. Samwel: 'Biologische landbouw is het hoogst in Oostenrijk, Zweden en Estland, 13 - 18 procent van het areaal. In Nederland is dat 2,4 procent en in Drenthe slechts 1 procent.' Er ligt een taak voor provincie en gemeenten om 100 soorten bestrijdingsmiddelen te reduceren of te verbieden en subsidie te verstrekken aan bedrijven die een start willen maken met biologische boeren en telen. Toxicoloog Henk Tennekes: 'De overheid moet ingrijpen, anders volgt een ecologische woestijn.' Hij duidde op de teloorgang van insecten en de afhankelijkheid van veel dieren en planten van insecten. Tennekes: 'In het Dwingelderveld is het aantal loopkevers met tweedertde afgenomen.'

Brussel wil wel af van de neonicotinoiden. Vorige week werd bekend dat elf landen het daarmee eens zijn. Nederland heeft zich tot op heden daar niet bij aangesloten. En Drenthe?

Consuminderen is werken aan duurzaamheid

Deze uitdrukking werd jaren geleden gebruikt als tegenhanger voor consumeren. Een medecursist van de Natuurgidsopleiding gebruikte onlangs een andere term, maar sprak over hetzelfde tijdens zijn vijfminutenpraatje. We wonen in een maatschappij, waarin we veel om ons heen verzamelen, om het vervolgens na kort gebruik weg te gooien. Nu lijkt het heel netjes: de manier waarop we alles gescheiden inzamelen of hergebruiken. Zelfs het afvoeren van hondenuitwerpsel is keurig geregeld. In alle parken vind je de herkenbare zakjes en bakken, waar hondbezitters niet omheen kunnen. Heel wat anders is dat in Gambia. Daar ruimen gieren en het vee een groot deel van de neergekwakte etenswaren op. Vervolgens wordt alles met elkaar, ook koelkasten, in de open lucht verbrand. Als buitenlander zou je daar ziek van kunnen worden. Terugkomend uit Gambia valt me elke keer op hoeveel beter wij met ons afval omgaan. Maar ik verbaas me over alle spul-

Koeien eten afval in Gambia.

Marian Brouwer ©

len, die zelfs ik om me heen verzameld heb. Heb ik dat echt allemaal nodig? Vervolgens neem ik me voor om de helft af te voeren naar organisaties, die hiermee anderen kunnen helpen. Mijn overdaad aan stoofpeertjes vindt ook altijd dankbare afnemers, die met hun bijdrage een goed doel steunen. Eigenlijk zou het mooi zijn, als we met z'n allen weer leren genieten

van het delen met anderen. Dan heb ik het niet alleen over spullen, maar ook over tijd, ervaringen, verhalen, muziek en aandacht. Dat hoeft allemaal geen geld te kosten.

Sorry, ik dwaal een beetje af. Gambia heeft me geleerd hoe gelukkig en vrolijk mensen daar zijn, met het kleine beetje dat ze hebben. Ze eten samen met de han-

den van één groot bord. Kinderen gaan vrolijk Nederlandse liedjes met je zingen, ook al deel je niets uit. Misschien kunnen wij ook weer wat gelukkiger worden, als we wat duurzamer gaan leven. Minder rijk worden over de rug van anderen.

En ineens ben ik weer terug in Nederland. Wij kunnen met zijn allen wat beter gaan zorgen voor ons kleine landje en zijn bewoners. Meer zaaien, meer beplanten om de leefwereld voor insecten te vergroten en daarmee de biodiversiteit een impuls geven. Onze groenten en ons fruit kunnen dan weer, zoals het hoort, op natuurlijke wijze bevrucht worden. Minder de bodem uitputten, waardoor huizen verzakken en mensen hun basis verliezen. Met huidige technieken kunnen we minder in gasverbruik en bemesting. Laten we het gaan doen! We beginnen in Hoogeveen.

Marian Brouwer,
IVN-afdeling Hoogeveen